

היום ז' כסלו. יום הזיכרון של מרן הרב חרל"פ זצ"ל. כבכל שנה, בסמוך לפרשת ויצא. נייחד דברינו כאן להבנת רעיון שהגה: "מה מאושר הוא האדם המוצא את מקומו" (מי מרום ה, עמ' פג) כותב הרב חרל"פ, ויש להבין את כוונתו: מהי משמעותו של ה'מקום' שעליו הוא מדבר?

ננסה לבאר. מצאנו "מקום" כבר אצל אברהם אבינו, שנאמר: "וירא את המקום מרחוק" (כב, ד). מה המקום שאברהם ראה? המקום בהר המוריה שקודש הקודשים עומד עליו (בראשית רבה סח, ט), וההתגלות האלוקית הראשונית אלינו הייתה באותה נקודה שקודש הקודשים עמד בה: אבן השתייה, כי "ממנה הושתת העולם" (יומא נד, ב), כלומר היצירה הראשונית שהקב"ה יצר בעולמו היא אבן השתייה. לא הייתה האנושות יודעת שיש מציאות אלוקית, שהרי כלל לא הייתה אנושות. וממילא הדבר הראשון שהביא לידי ביטוי את המציאות של "המקום", שהוא מקומו של עולם, אבן השתייה. זהו המקום שרואה אברהם.

מכאן נבין את הנאמר אצל יעקב "ויפגע במקום" לפי דברי מרן הרב חרל"פ: "מה מאושר הוא האדם המוצא את מקומו".

אנחנו אומרים על התפילה "שוותי ה' לנגדי תמיד" (תהילים טז, ח) ו"דע לפני מי אתה עומד" (אוצר המדרשים, אליעזר, עמ' 29), וכך מבינים שהמציאות האלוקית היא "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיהו ו, ג) וכשאני מתפלל אני עומד לפני המקום. אבל האם אני מרגיש שאני עומד לפני ה"מקום"? זהו ספק גדול. ייתכן שזאת כוונתו של מרן הרב חרל"פ: "ויפגע במקום" - יעקב הרגיש שהגיע למקום, הרגיש שעומד לפני המציאות האלוקית. ומכאן נאמר: "מה מאושר הוא האדם המוצא את מקומו": אשרי האדם שלפחות בשעה שמתפלל מרגיש שעומד לפני המציאות האלוקית, לפני ה"מקום". כותה הרב אברהם צוקרמן זצ"ל בספרו "לוחות אבן" כי יש להסביר עוד את דברי הרב חרל"פ ולומר שלכל דבר יש מקום. לא בכל מקום אפשר לגדל כל צמח או כל בעל חיים. כי כל ייצור מתברך מהמקום המיוחד לו. וגם לכל אדם יש מקום, וכאשר מגיע למקומו זוכה לברכה. וכן אצל העמים: עם ישראל יכול להיות עם סגולה רק כשהוא בארץ ישראל ויעקב אבינו הגיע למקומו, למקום המיוחד לו: למקום המקדש. לזה רומזים גם דברי חז"ל, שדמותו של יעקב אבינו חקוקה בכיסא הכבוד המכוון למקום המקדש, וכשהגיע יעקב למקום שמכוון כנגד כיסא הכבוד, הוא הגיע למקומו (בראשית רבה עח, ג).

נזכה בע"ה "לפגוע במקום". להרגיש ולפעול מול המציאות האלוקית בכל מעשינו, נזכה ליצר את ה"מקום" המאפשר צמיחה, מימוש והצלחה לכל באי בית ספרנו. בהמשך מתארת התורה: "וַיֵּרָא וַיֹּאמֶר מֶה נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם" כותב הרב משה צבי נריה זצ"ל בספרו "נא למאור": "לכו ונעלה אל הר ה', אל בית אלוקי יעקב" - ישעיה ב', ג'. לא כאברהם שכתוב בו הר... ולא כיצחק שכתוב בו שדה... אלא כיעקב שקראו בית. (פסחים פח א). בית משמש לריכוז החיים, לגיבושם. מיעקב ובניו י"ב השבטים, הוקם בית האומה, נתגבש, נעשה אחד ושלים.

"מה טובו אוהליך יעקב" - בפתח בתינו נצטוונו לקבוע מזוזה: "וכתבתם על מזוזות

ביתך ובשערך" המזוזה סמל היא לקדושת החיים הפנימיים, לגיבושם בטהרה- "ביתך- דרך ביאתך".

אך לא רק כאשר נמצא האדם בביתו צריך הוא להימצא באווירה של תום וטוהר. גם בצאתו החוצה צריכות סגולות אלו ללוותו. דבר זה בא לידי ביטוי ע"י נר החנוכה. כל חגי ישראל פנימיים הם, בית, באוהלי יעקב, אולם בחנוכה פרסומי ניסא עדיף "מצווה להניחה על פתח ביתו מבחוץ" אורם של ישראל מגיע לדרגת התעמקות כה שלימה עד שהוא מוכשר להופיע ולהאיר בחוץ. נר חנוכה סמל הוא לאור בית ישראל הפורץ כלפי חוץ, כשהוא שולח את קווי החוצה כשהוא מקרין בסילונו זוהר את רשות הרבים. " והלכו גויים לאורך ומלכים לנוגה זרחך". כלפי חוץ אין אנו מאירים באורנו המיוחד לנו, אלא באור מיוחד להארה חיצונית- "נוגה זרחך".

נר חנוכה מסמל את האור החוזר המתפשט והמתרחב, אחרי שנתגבש ונתיחד ברשות הרבים של אישי ישראל.

המזוזה היא סמל לקדושת המרכז, ואילו נר חנוכה מסמל את קדושת ההיקף. לפיכך בדרך כניסתו- ביאתו של אדם לביתו "נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין"- הדגש מושם על קדושת המרכז- המזוזה נקבעת מימין. אולם בדרך יציאתו של אדם כלפי חוץ המזוזה משמאל ונר חנוכה מימין- הדגש מושם על קדושת ההיקף. הקף, איש ישראל, את החיים, הרחב אותם, ימה וקדמה צפונה ונגבה, ובכל פינותיהם הפץ והחדר את קדושת אור ביתך, בית יעקב. על כך דרשו חז"ל: "מה יפית ומה נעמת - מה יפית - במזוזה, ומה נעמת - בנר חנוכה"

בעזרת ה' בחודש כסלו, בציפייה ובלימוד לקראת חג החנוכה נזכה לחזק ולהתחזק בתוך הבית פנימה, בתוך בית החינוך ומתוך כך להאיר החוצה על כל הסובבים אותנו. שבת שלום ומבורך,

שושנה נגר

חמ"ד של אהבת חינוך

ואם נחרבנו, ונחרב העולם עמנו, על ידי שנאת חנם, נשוב להבנות, והעולם עמנו יבנה, על ידי אהבת חנם (הרב קוק - אורות הקודש)

בעקבות העלייה החדה באירועי האלימות והקצנתם שרת החינוך, ד"ר יפעת שאשא ביטון יוצאת בתכנית עבודה מקיפה. מערכת החינוך עוצרת מהלימודים לדיון בנושא האלימות. אנו מציעים בנוסף ל"סור מרע" לתת דגש רחב גם ל"עשה טוב". להלן קישורים למגוון שיעורים המזמנים שיח על הקשבה, כבוד, דיבור טוב, חברות טובה ועוד.

ציינו לפני התלמידים ששרת החינוך מבקשה לעצור יום אחד ולעסוק בנושאים אילו, ספרו מדוע, שאלו את התלמידים מה הם יכולים לעשות כדי לחזק את השיח המכבד, את ההוצאה של האלימות והחרמות מחוץ לתחום. יש פה כר נרחב לעבודה עם ילדי המנהיגות ולהוביל יוזמות מבורכות בתחום זה